

2025-nji ýylyň 19-njy martynda “Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly: durnukly ösüşi üpjün etmekde sebitara ykdysady hyzmatdaşlygyň orny” atly halkara forumy Aşgabatda ýokary derejede geçirildi. Bu çäre, Türkmenistanyň halkara giňişligindäki orny bilen baglylykda, parahatçylyk we durnuklylyk ugrunda ýola goýlan möhüm başlangyçlaryň biri bolup durýar. Forumyň esasy maksady, durnukly ösüşi gazanmakda we sebitleýin hyzmatdaşlygy ösdürmekde ýurtlaryň özara işjeňligini we hyzmatdaşlygyny has-da pugtalandyrmakdan ybarat boldy.

Türkmenistanyň halkara işjeňligini hem-de oňyn bitaraplyk ýörelgesini esas edinyän forum, sebitleýin ykdysady hyzmatdaşlygyň dürli ugurlaryny ara alyp maslahatlaşmak üçin giňişleýin meýdança bolup hyzmat etdi. Forumyň barşynda çykyş eden halkara guramalarynyň wekilleri, döwlet ýolbaşçylary we ykdysadyýetçiler, ykdysady hyzmatdaşlygyň parahatçylygy we durnukly ösüşi gazanmakdaky möhüm ornuna aýratyn üns berdiler. Çykyş edenler, Türkmenistanyň bitaraplyk syýasatynyň sebitara hyzmatdaşlykda döredýän mümkinçilikleri babatynda öz garaýyşlaryny beýan etdiler.

Forumyň çäklerinde sebitara ykdysady hyzmatdaşlygyň energetika howpsuzlygy, ulag geçelgeleriniň ösdürilmegi, maýa goýum hyzmatdaşlygy we sanly tehnologiýalaryň ösdürilmegi ýaly ugurlary boýunça giňişleýin pikir alyşmalar geçirildi. Bu ugurlar boýunça kabul edilen çözgütler, durnukly ösüş maksatlaryna ýetmekde ýurtlaryň özara hyzmatdaşlygynyň geljegi üçin ýol kartasyny kesgitledi. Forumyň esasy meselelerinden biri, Merkezi Aziýanyň ykdysady mümkinçilikleriniň ösdürilmegi we sebitiň global integrasiýa goşulmagy bilen baglanyşykly boldy.

Energetika ulgamynda sebitara hyzmatdaşlygyň giňeldilmegi boýunça pikir alşylanda, Türkmenistandan başlap, goňşy ýurtlara uzap gidýän energetika geçelgeleriniň, şol sanda gaz geçirijileriniň we elektrik energiýasy geçirijileriniň ähmiýeti aýratyn nygtaldy. Çykyş edenler, Türkmenistanyň dünýä energetika bazaryndaky strategiki ornunyň durnukly ösüş maksatlaryna laýyklykda ösdürilýändigini aýtdylar. Energetika ulgamynda sebitleýin hyzmatdaşlygyň giňeldilmegi, diňe bir ykdysady ösüşi höweslendirmek bilen çäklenmän, eýsem sebitiň howpsuzlygyny we durnuklylygyny hem berkidýär.

Forumda ulag-logistika ulgamy hem ara alnyp maslahatlaşyldy. Türkmenistanda amala aşyrylýan ulag taslamalary, hususan-da “Lapis Lazuli” üstaşyr geçelgesi we Türkmenistanyň multimodal ulag ulgamyna goşant goşýan beýleki taslamalar, halkara üstaşyr geçelgelerini ösdürmegiň oňyn mysaly hökmünde görkezildi. Bu taslamalar, sebitleýin we global söwda ýollaryny giňeltmäge mümkinçilik berýär. Şeýle hem, forumyň dowamynda ulag ulgamynyň ösdürilmegi bilen baglanyşykly beýleki meseleler, hususan-da sanly ulgam arkaly logistikanyň dolandyrylyşy we ulag ugurlarynyň howpsuzlygy babatynda çözgütler teklipli

edildi.

Halkara forumda ekologiýa meselelerine hem uly orun berildi. Çykyş eden alymlar we tebigaty goraýyş boýunça bilermenler, sebitara ykdysady hyzmatdaşlygyň daşky gurşawa ýetirýän täsirini azaltmak boýunça geçirilýän işlere üns berdiler. Türkmenistan tarapyndan öňe sürülen “ýaşyl energetika” başlangyçlary we tebigy serişdeleri rejeli ulanmak baradaky teklipler, forumyň dowamynda giň goldawa eýe boldy. Şeýle hem, Türkmenistanyň energetika pudagynda ornaşdyrýan ekologiýa taýdan arassa tehnologiýalary we bu ugurda durmuşa geçirýän taslamalary beýleki ýurtlar üçin nusga hökmünde görkezildi.

Sebitleýin hyzmatdaşlygyň medeni-ynsanperwer ugurlary hem forumyň esasy meseleleriniň biri boldy. Çykyş edenler, medeni alyş-çalşyklaryň we ynsanperwer hyzmatdaşlygyň halkara gatnaşyklary pugtalandyrmakdaky ähmiýetini aýratyn bellediler. Türkmenistanda geçirilýän medeni çäreleriň we halkara forumlaryň parahatçylyk we ynanyşmak ýörelgelerini ösdürmekdäki orny ýokary baha berildi. Şeýle hem, medeniýet arkaly ýurtlaryň arasyndaky dostlugy pugtalandyrmak üçin täze başlangyçlar tekliplendi.

Forumyň dowamynda durnukly ösüşiň maliýe we maýa goýum ulgamlaryndaky orny hem ara alnyp maslahatlaşyldy. Sebitleýin hyzmatdaşlygy güýçlendirmek üçin döwrebap maliýe gurallarynyň ornaşdyrylmagynyň zerurlygy nygtaldy. Türkmenistanyň daşary ýurt maýa goýumalaryny çekmek we ykdysady ösüşi höweslendirmek ugrunda alyp barýan işleri, halkara jemgyýetçiligiň uly gyzyklanmasyna eýe boldy.

Netijede, “Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly” atly forum, sebitleýin we halkara hyzmatdaşlygyň täze derejä çykarylmagy üçin möhüm ädim boldy. Çärä gatnaşyjylar tarapyndan kabul edilen çözgütler we teklipler, diňe bir ykdysady taýdan däl, eýsem sosial we medeni taýdan hem ösüşiň täze mümkinçiliklerini açmakda uly ähmiýete eýe boldy. Türkmenistanyň oňyn bitaraplyk syýasatynyň we halkara hyzmatdaşlykda eýeleýän ornunyň bu forum arkaly ýene-de bir gezek tassyklan bolmagy, ýurdumyzy global giňişlikde ynamdar hyzmatdaş hökmünde görkezdi.

Bu forum, halkara hyzmatdaşlygyň parahatçylykly ösüşiň binýady hökmünde ähmiýetini nygtamak bilen, geljekde sebitleýin integrasiýanyň çuňlaşmagyna we durnukly ösüş maksatlaryna ýetmäge uly goşant goşar.

Hajymuhammet NURYÝEW
Türkmen döwlet maliýe
institutynyň mugallymy

Paýtagtymyzda ýokary derejeli halkara forum geçirildi